

PRACE HISTORYCZNE

Paweł Bilski¹, Sławomir Snela^{1,2}

Dziesięciolecie pracy Klinicznego Oddziału Ortopedii i Traumatologii Dziecięcej Szpitala Wojewódzkiego nr 2 w Rze- szowie

¹Z Oddziału Ortopedii i Traumatologii Dziecięcej z Pododdziałem
Wczesnej Rehabilitacji Narządu Ruchu u Dzieci,
Szpital Wojewódzki nr 2 w Rzeszowie

²Z Instytutu Fizjoterapii Uniwersytetu Rzeszowskiego

W dniu 26.07.2009 minęło 10 lat od uroczystego otwarcia w Szpitalu Wojewódzkim nr 2 Oddziału Ortopedii i Traumatologii Dziecięcej. Od tego dnia Rzeszów oraz całe Podkarpacie posiada miejsce, gdzie mogą się leczyć mali i więksi pacjenci. Przez te 10 lat pod skrzydłami prof. UR dr n. med. Sławomira Snela, lekarze Oddziału podnosili i podnoszą swoje umiejętności tak, aby były one na jak najwyższym poziomie. Celem tej publikacji jest krótkie przedstawienie historii Oddziału, który wspólnymi siłami całego personelu powstawał od zera.

HISTORIA ODDZIAŁU

W dniu 26.07.1999 doszło do uroczystego otwarcia Oddziału Ortopedii i Traumatologii Dzie-

Uroczyste otwarcie Oddziału Ortopedii
i Traumatologii Dziecięcej

cięcej Szpitala Wojewódzkiego nr 2 w Rzeszowie. W uroczystości wziął udział m.in. prof. dr hab. med. Kazimierz Rapala – prezes PTOiTr, kierow-

nik kliniki Ortopedii CMKP w Otwocku oraz konsultant regionalny w dziedzinie ortopedii i traumatologii.

Pełniącym obowiązki ordynatora Oddziału został dr n. med. Sławomir Snela, który pracował wcześniej w Klinice Ortopedii Dziecięcej w Lublinie.

W połowie sierpnia 1999 Oddział rozpoczął pracę w składzie po. ordynatora Sławomir Snela oraz młodszy asystenci Paweł Bilski (absolwent AM Warszawa) oraz Grzegorz Ingot (absolwent AM Lublin). Po ogłoszeniach prasowych rozpoczęto również poszukiwania lekarzy specjalistów chętnych do pracy w Oddziale. Z dużej liczby kandydatów zostali wybrani i kadrę Oddziału uzupełnili od października dr n. med. Bogusław Rydzak z Wrocławia, dr Dariusz Rokicki z Białegostoku oraz dr Henryk Cnota z Krakowa. Po 2 miesiącach doszło do rotacji w składzie Oddziału – odszedł dr Rokicki, a jego miejsce zajął dr Ryszard Bielak z Lublina.

Kadra Oddziału w roku 1999: od lewej G. Ingot, P. Bilski, S. Snela, sekretarka J. Kilian, R. Bielak, H. Cnota, B. Rydzak

Ostateczny skład Oddziału ukształtował się w ołowie roku 2000, gdy do Oddziału przeszła dr Krystyna Cyran, dotychczas pracująca w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym, i została mianowana zastępcą ordynatora. Dodatkowo okresowo pracował dr Bogdan Kłapeć z Lublina, dzięki któremu rozpoczęliśmy leczenie operacyjne pacjentów ze skoliozami. W październiku 2000 dr Snela po obronie pracy habilitacyjnej na Akademii Medycznej w Lublinie uzyskał tytuł doktora habilitacyjnego nauk medycznych i został mianowany profesorem WSP w Rzeszowie, a następnie Uniwersytetu Rzeszowskiego. Został również wybrany na konsultanta wojewódzkiego z ortopedii i traumatologii narządu ruchu.

Lekarze Oddziału w roku 2000: od lewej G. Ingot, K. Cyran, P. Bilski, B. Kłapeć, S. Snela, R. Bielak, B. Rydzak, H. Cnota

Po pierwszych trudnych latach organizacyjnych wiedza i umiejętności zespołu Oddziału zostały zauważone i docenione w województwie podkarpackim. W dniu 21.01.2001 na zebraniu sprawozdawczo-wyborczym Oddziału Podkarpackiego PTOiTr wybrano nowe władze regionu. Prezesem został dr hab. n. med. Sławomir Snela, sekretarzem dr n. med. Bogusław Rydzak, a skarbnikiem dr Krystyna Cyran. Władze te pozostały niezmienione do grudnia 2004.

W dniu 08.09.2001 odbyło się pierwsze sympozjum naukowo-szkoleniowe zorganizowane przez Oddział z udziałem znamienitych gości zagranicznych: prof. Reinharda Grafa ze Stolzalpe w Austrii, twórcy metody ultrasonografii niemowlęcego biodra oraz prof. Siegfrieda Stotza – światowej sławy specjalisty leczenia ortopedycznego dzieci z mózgowym porażeniem z Mona-

chium, które cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem.

Wspólne zdjęcie z prof. Grafem i jego żoną

W połowie roku 2002 dzięki zaangażowaniu dyrektora szpitala mgr Janusza Solarza doszło do przenosin Oddziału na jego aktualne miejsce – I piętro budynku pediatrycznego szpitala, gdzie od razu rozpoczęto wdrażanie nowych metod operacyjnych. W dniu 13.09.2002 przeprowadzono pierwsze korekcyjne operacje skoliozy z dostępu przedniego, dzięki pomocy dra Pawła Michalskiego z Warszawy, w dniu 16.04.2003 pierwsze wszczęcie pomp baklofenowych u pacjentów z mózgowym porażeniem dziecięcym, dzięki pomocy doc. Marka Józwiaka z Poznania oraz w dniu 07.01.2006 pierwsze zabiegi osteotomii miednicy wg Ganz, dzięki pomocy doc. Jarosława Czubaka z Otwocka.

Dużym sukcesem była organizacja w dniach 12–14.06.2003 XIII Sympozjum Sekcji Ortopedii Dziecięcej PTOiTr z tematami głównymi: młodzieńcze złuszczenie głowy kości udowej i złuszczenia urazowe nasad kości u dzieci. W sympozjum wziął udział wybitny europejski i światowy ekspert ortopedii dziecięcej, twórca i jeden z prezydentów EPOS-u (European Pediatric Orthopedic Society) prof. Klaus Parsch z Olgahospital w Stuttgarcie.

**Uroczystość otwarcia sympozjum – prof. Snela
i prof. Parsch**

Potwierdzeniem jakości pracy Oddziału było zajęcie 4 miejsca w rankingu tygodnika „Wprost” w październiku 2003 r. w kategorii Ortopedia i Traumatologia Dziecięca (i to pomimo braku artroskopu!). Kolejnym sukcesem było powołanie do życia fundacji wspierającej pracę Oddziału w dniu 15.12.2003 r. z nazwą wyłonioną w drodze konkursu prasowego – „Prosto w przyszłość”. Prezesem Fundacji został dr Grzegorz Ingot, który sprawuje tę funkcję po dziś dzień. Kolejnym „kamieniem milowym” był styczeń roku 2005 i rozpoczęcie działalności NZOZ „Ortopeda” założonego przez lekarzy Oddziału: Sławomira Snelę, Bogusława Rydzaka oraz Ryszarda Bielaka.

Biorąc pod uwagę ogromne doświadczenie Oddziału w traumatologii dziecięcej, w dniach 18–20.04.2005 r. zorganizowano I kurs „Diagnostyka i leczenie urazów narządu ruchu u dzieci i młodzieży” dla lekarzy ortopedów i chirurgów urazowych. Kurs ten, wspierany przez firmę Synthes, z dużą ilością zajęć praktycznych, odbywa się obecnie co rok i cieszy się dużym zainteresowaniem.

Zajęcia praktyczne w trakcie kursu

W miesiącu wrześniu 2006 r. rozpoczęto współpracę z holenderską fundacją „Wandafonds”, dzięki pomocy której udało się częściowo sfinansować laboratorium chodu w Uniwersytecie Rzeszowskim, zakup pomp baklofenowych dla dzieci z MPDz oraz organizować spotkania naukowe dla lekarzy i fizjoterapeutów.

W uznaniu doświadczenia prof. Sławomira Snela, został on zaproszony jako ekspert przy wyborze sprzętu dla Oddziałów Urazowo-Ortopedycznych Fundacji Wielkiej Orkiestry Świątecz-

nej Pomocy. W dniu 20.11.2006 rozpoczął się konkurs ofert.

**Główny reżyser WOŚP Jurek Owsiak,
pierwszy z prawej S. Snela**

Świadectwem współpracy ponadregionalnej Oddziału była organizacja w dniach 3–6.12.2006 r. I warsztatów polsko-ukraińskich z zakresu leczenia schorzeń kręgosłupa, z liczną grupą gości z Ukrainy.

Lekarze Oddziału oraz uczestnicy z Ukrainy

Ostatnim potwierdzeniem znaczenia Oddziału w polskiej ortopedii dziecięcej było wybranie na przewodniczącego Sekcji Ortopedii Dziecięcej PTOiTr prof. Sławomira Snela na lata 2010 – 2012. Wyboru dokonano w trakcie obrad XVIII Sympozjum Sekcji Ortopedii Dziecięcej PTOiTr w Białymstoku w maju 2008.

Oddział stale się rozwija, czego potwierdzeniem jest liczba prawie 13 500 wykonanych dotąd zabiegów operacyjnych. W pierwszym roku działalności, od sierpnia do końca roku 1999 wykonano 135 zabiegów operacyjnych, w roku 2000 liczba ta wzrosła do 1100, a od roku 2001 stale utrzymuje się na poziomie ok. 1500 zabiegów. W ostatnim 2008 roku przeprowadzono 1621 ope-

racji. Na Oddziale leczone są kompleksowo urazy narządu ruchu u dzieci i młodzieży do 18. rż. Wykonywane operacje ortopedyczne wad wrodzonych i nabytych narządu ruchu, w tym kręgosłupa, również u dzieci z chorobami neurogennymi. W Poradni Ortopedii Dziecięcej przyjmowanych jest rocznie ok. 12 000 pacjentów.

SKŁAD ODDZIAŁU

- od 08.1999 – prof. dr hab. n. med. Sławomir Snela
- od 08.1999 – dr Paweł Bilski, Grzegorz Ingłot
- od 10.1999 – dr n. med. Bogusław Rydzak
- od 12.1999 – dr n. med. Ryszard Bielak
- od 05. 2000 – dr Krystyna Cyran

Lekarze rezydenci:

- od 12.2003 – dr Rafał Piasek
- od 09.2005 – dr Grzegorz Sokół
- od 03.2007 – dr Paweł Jasiński

Lekarze Oddziału:

- 10.1999 – 11.1999 dr Dariusz Rokicki
- 10.1999 – 07.2003 dr Henryk Cnota
- 06.2000 -12.2002 dr Bogdan Kłapeć
- 03.2002 – 12.2002 dr Paweł Rozmus

Pielęgniarka Oddziałowa:

Od 08.1999 – 12.2001 – Lidia Cierpień
Od 01.2002 Grażyna Monasterska-Pater

Sekretarka medyczna

Od 08.1999 – 10.2002 Jadwiga Kilian
Od 10.2002 Edyta Armata

OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE I SPECJALIZACJE

- 10.2000 – habilitacja dr n. med. Sławomir Snela
- 11.2000 – specjalizacja II stopień Bogusław Rydzak
- 04.2003 – specjalizacja II stopień Ryszard Bielak i Henryk Cnota
- 10.2006 – doktorat z nauk medycznych Wydział Lekarski AM Lublin Ryszard Bielak
- 11.2006 – specjalizacje nowym trybem Paweł Bilski i Grzegorz Ingłot
- 11.2007 – doktorat z nauk kultury fizycznej AWF Warszawa Wojciech Rusek
- 04.2009 – doktorat z nauk medycznych Wydział Nauk o Zdrowiu AM Lublin Barbara Guła
- 94 publikacje naukowe pracowników Oddziału

OSIĄGNIĘCIA ORGANIZACYJNE

- 28.01.2000 Założenie Oddziału Rzeszowskiego Stowarzyszenia Chorych z Przepukliną Oponowo-Rdzeniową

- 8.09.2001 Sympozjum Naukowo-Szkoleniowe w Rymanowie Zdroju
- 12 – 14.06.2003 XIII Sympozjum Sekcji Ortopedii Dziecięcej PTOiTr
- 15.12.2003 Powołanie fundacji „Prosto w przyszłość”
- 01.2005 Powstanie NZOZ „Ortopeda”
- 18-20.04.2005 I kurs „Diagnostyka i leczenie urazów narządu ruchu u dzieci i młodzieży”
- 03.06.2005 Powołanie Polskiego Towarzystwa Specjalistów Immobilizacji
- 27 – 30.10.2005 Polsko-Ukraińska Konferencja Naukowa w Krasiczynie
- 23 – 25.03.2006 XXV Jubileuszowe Sympozjum Sekcji Spondyloortopedii PTOiTr w Krasiczynie
- 03 – 06.12.2006 I warsztaty polsko-ukraińskie z zakresu leczenia schorzeń kręgosłupa

WAŻNIEJSZE PUBLIKACJE NAUKOWE:

1. S. Snela, K. Parsch: *Follow – up Study after Treatment of Knee Flexion Contractures in Spina Bifida Patients*, J Pediatr Orthop. Part B. 9(3): 154–160, 2000.
2. S. Snela, J. Kisiel, A. Gregosiewicz, F. Dziubiński: *Biomechaniczne badania sił występujących w układzie aparat Ilizarowa – kończyna i aparat Orthofix – kończyna podczas wydłużania metodą osteogenezy dystrykcyjnej*. Chir. Narz. Ruchu Ortop. Pol. 65(2), 155–166, 2000.
3. S. Snela, J. Kisiel, R. Rola, E. Korobowicz, P. Rakowski, A. Gregosiewicz: *Biomechaniczne badania sił dystrykcyjnych występujących podczas wydłużania piszczeli u królików – obserwacje radiologiczne i histologiczne*. Chir. Narz. Ruchu Ortop. Pol., 65(5), 529–539, 2000.
4. S. Snela: *Seltene Fussdeformitat*, Orthopadieschuhtechnik 10; 34–35 (2001).
5. S. Snela: *Wartość oceny radiologicznej bioder w badaniu ortopedycznym dziecka z mózgowym porażeniem*, Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja. Vol. 3., Nr 4, 496–498 (2001).
6. S. Snela, B. Rydzak: *Wartość tenotomii adduktorów z neurectomią nerwu zasłonowego w leczeniu bioder u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym. Ocena kliniczna i radiologiczna wczesnych wyników*, Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja. Vol. 4., Nr 1, 11–14 (2002).
7. S. Snela, R. Bielak: *Wczesne wyniki leczenia operacyjnego złamań nadkłykciowych kości ramiennej u dzieci*, Chir. Narz. Ruchu Ortop. Pol., 67(6), 573–580, 2002.
8. R. Bielak, S. Snela: *Wczesne wyniki leczenia*

- operacyjnego złamań kłykcia boczno kości ramiennej u dzieci*, Chir. Narz. Ruchu Ortop. Pol., 67(6), 581–586, 2002.
9. S. Snela, R. Bielak, H. Cnota, P. Bilski: *Schemat postępowania diagnostycznego w rozpoznawaniu i leczeniu osteoid osteoma u dzieci*, Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja. Vol. 4., Nr 6, 703–707 (2002)
 10. S. Snela: *Zaopatrzenie ortopedyczne* [w:] *Rehabilitacja medyczna*, t. II. A. Kwolek. Wyd. Urban&Partner, Wrocław 2003, 516–528.
 11. S. Snela: *Postępowanie operacyjne* [w:] *Rehabilitacja medyczna*, t. II. A. Kwolek. Wyd. Urban&Partner, Wrocław 2003, 465–493
 12. Ippolito E., Bray E.W., Corsi A., De Maio F., Exner U. G., Robey P.G., Grill F., Lala R., Pinggera O., Riminucci M., Snela S., Zambakidis C., Bianco P.: *Natural history and treatment of fibrous dysplasia of bone: a multicenter clinicopathologic study promoted by the European Pediatric Orthopaedic Society*, Journal Pediatric Orthopaedics B 2003,12: 155–177.
 13. K. Cyran, G. Ingot, S. Snela: *Analysis of the Application of the Frozen Bone Allografts In Paediatric Orthopaedics*. XXIII Meeting of the EPOS, Abstracts, 2004 31st March – 3rd April 2004.
 14. B. Rydzak, S. Snela: *The Use of Homogenic Bone Graft in the Treatment of the Neurogenic Valgus Feet with Combined Grice and Evans Procedure*. XXIII Meeting of the EPOS, Abstracts, 2004 31st March – 3rd April 2004
 15. P. Bilski, S. Snela: *Improvement of the Functional Possibilities in Children Spina Bifida after Surgical Release of Hip and Knee Contractures*. XXIII Meeting of the EPOS, Abstracts, 2004 31st March – 3rd April 2004.
 16. B. Rydzak, S. Snela, R. Bielak, B. Naszkiewicz, P. Bilski: *Ocena wartości badania ortopedycznego i sonograficznego bioder w pierwszych dniach życia dziecka na podstawie badań w oddziale noworodkowym i poradni preluksacyjnej*, Chir. Narz. Ruchu Ortop. Pol., 69(2), 105–107, 2004.
 17. S. Snela, B. Rydzak, R. Bielak, K. Cyran: *Hip containment and locomotion of the CP patients after Gob's release of the flexion contracture*, Abstracts of the 24th EPOS Meeting 6th- 9th of April 2005.
 18. S. Snela, P. Bilski, A. Kwolek: *Improvement of the Possibilities of the Upright Body Position in Children with Spina Bifida after Surgical Release of Hip and Knee Contractures and Original Rehabilitation Protocol*. 3rd World Congress ISPRM Sao Paulo, 10-15th April 2005; 441–444.
 19. B. Rydzak, S. Snela: *Wyniki leczenia operacyjnego młodzieńczych skolioz idiopatycznych*, Ortopedia Traumatologia Rehabilitacja; 2005,7:2;170–174.
 20. Bilski P., Snela S.: *Trudności leczenia chondrolizy i martwicy głowy kości udowej u dorastających pacjentów*, Ort Traum Reh, 2006;1(6); 8, 34–40.
 21. Snela S., Bielak R.: *Analysis of Factors Influencing the Final Results of the Surgical Treatment of the Childrens' Elbow Fractures*, Abstracts of the 25th EPOS Meeting 5th- 8th of April 2006.
 22. Snela S, Piasek R.: *Ultrasound monitoring the process of limb lengthening*. Abstracts of the 8th Congress of the International Society for Musculoskeletal Ultrasound (ISMUS), Warsaw 20th-23rd September 2006; 48–49.
 23. Snela S: *Złamania okolicy łokcia u dzieci*, Pediatria po Dyplomie 2007 vol.11 nr 5; 93–99.
 24. Ingot G., Snela S., Panasiuk L.: *Skoliozy idiopatyczne*. *Problemy medycyny rodzinnej*, czerwiec 2007, Vol. IX, Nr 2, 62–67.
 25. Snela S.: *Postawa i wady statyczne* [w:] *Ortopedia i traumatologia*. t. II. T. Sz. Gaździk Wyd. Lekarskie PZWL, Warszawa 2008: 393–406.
 26. Rusek W., Pop T., Snela S.: *Influence of selected factors and physiotherapeutic methods on the final result of the therapy and the rate of joint mobility recovery after upper limb fractures in children*, The Journal of Hand Surgery.2009, The Journal of Hand Surgery, European Volume 34E, Supplement, 150–151.

Paweł Bilski
Szpital Wojewódzki Nr 2
w Rzeszowie

Praca wpłynęła do Redakcji: 5 sierpnia 2009
Zaakceptowano do druku: 1 września 2009